

přepřerování a nové zákony mají odpovídati velké době a moderním názorům, jakož i vlastním poměrům a potřebám státu i obyvatelstva.

Dr. Cibulka.

D E N Í K.

Dr. Václav Hora: **Československé civilní právo procesní.** III. díl, (v komisi Spolku českoslov. právníků »Všehrd«), právě vyšlo. Tento díl, jímž je celé dílo ukončeno, obsahuje vylíčení opravných prostředků a zvláštních způsobů řízení, opět se stálým zřetelem ke Slovensku a P. Rusi. Poněvadž došlo od vydání I. a II. dílu k novým zákonům, zasahujícím přímo nebo nepřímým obor civilního práva procesního, připojil spisovatel k poslednímu svazku »Doplňky k I. a II. dílu«, v nichž přihlédnuto je k těmto novým zákonům (vydaným až do září 1924), a to tak, že je uvedeno vždy místo (strana, odstavec) I. nebo II. dílu, jež bylo těmito novějšími zákony dotčeno. Na konec přidán podrobný věcný rejstřík, vztahující se na celé dílo, jenž poslouží k rychlé orientaci čtenářově. (Krámská cena 36 Kč, posluchačům práv a soudcům zvláštní slevy.)

Právnícké sjezdy. V měsíci září t. r. byly konány dva sjezdy právnícké, jež zasluhují, aby na ně bylo upozorněno i naše čtenářstvo. Ve dnech 11—13 září t. r. konán byl 33. německý právnícký sjezd v Heidelbergu, jenž se zabýval důležitými problémy veřejného i soukromého práva, z nichž mnohé zasluhují pozornosti i u nás. Z oboru veřejnoprávního dlužno upozorniti na otázku o přípustnosti a formě změny ústavy beze změny ústavní listiny, dále na otázku zabývající se účastí laiků na výkonu soudnictví trestního. Mezi otázkami zasahujícími do oboru soukromoprávního byla otázka o příští úpravě práva nájemního (jakožto součásti příštího občanského zákona, tedy nikoli jako úprava nouzová) a o stanovisku příštího civilního řádu soudního k přímosti, ústnosti a k zásadě eventuality. Kromě toho zabýval se sjezd otázkami daňovými a finančními; tak otázkou, doporučují-li se změny zákonné sledující účel, aby si akciové společnosti snáze opatřily úvěr, dále otázkou, je-li žádoucím, aby byl příjem ze živností zdaněn podle stejných zásad bez ohledu na to, v jaké právní formě živnost je provozována, a konečně otázkou, na jakých zásadách má spočívatí mezinárodní právo smluvní, aby se předešlo dvojímu zdanění.

Na tomto sjezdu šlo tedy o otázky čistě právnícké, odborné. K některým z nich a k výsledkům, k nimž sjezd dospěl, ještě se vrátíme.

Téměř současně (ve dnech 8—13 září 1924) konán byl ve Stockholmě jiný sjezd právnícký, totiž 33. sjezd »International Law Association«. Zde šlo tedy o sjezd mezinárodní, jenž zabýval se otázkami právními povahy mezinárodní; tak zejména otázkami z práva námořského, leteckého, otázkou vykonatelnosti cizozemských rozsudků, právem státní příslušnosti, a mezinárodním právem konkursním, mezinárodním právem rozhodčím ve věcech obchodních a j.

Jedna otázka, o níž tento sjezd jednal a usnesení učinil, zasahuje však přímo do politiky, totiž otázka menšin. Přijat byl návrh francouzského delegáta Bruneta tohoto obsahu:

1. Každý člen Svazu národů má právo, aby případy, kde byly smlouvy na ochranu menšin porušeny, předložil Radě a kdyby nastala různost mínění, aby spornou věc předložil Stálému dvoru mezinárodnímu.

2. Zvláštní výbor prozkoumá otázku, za jakých podmínek lze přiznati menšinám právo, aby předložily Radě každé porušení smluv na ochranu menšin.

Je zajímavo, sledovati i zde známé snahy německé a maďarské, jež ztroskotavše v Mezinárodní unii pro Svaz národů, vracejí se na sjezdu »International Law Association«. Je tedy pochopitelné, že v německých listech se toto usnesení vítá nadšeně jako »Wendepunkt«, jenž nezůstane bez vlivu ani na postup Svazu národů v otázkách menšinových. Zajímavé je dále, že návrhy činil francouzský delegát a že se v nich mluví jen o »smlouvách na ochranu menšin«. Usnesení je tudíž namířeno jen proti státům, které takovéto smlouvy uzavřely, tedy ne proti státům, které sice také mají svoje menšiny (na př. Německo a j.), ale nejsou vázány smlouvami na ochranu jich. Jaké důsledky by mělo zvláště pro náš stát provedení zásady vyslovené pod 1, až bude Německo členem Svazu národů, lze si dobře po všech zkušenostech, jichž jsme s našimi menšinami dosud nabyli, představití. A přizná-li výbor, jenž se má zabývati otázkou zmíněnou pod č. 2, menšinám povahu právníckých osobností a tedy i právo, předkládati Radě Svazu Národů každé porušení smluv na ochranu menšin, budou důsledky ještě znatelnější. Jsme přesvědčeni, že náš stát, jenž přímo úzkostlivě plní své závazky vůči menšinám, vyšel by i při této zvýšené kontrole své činnosti ze sporů, o něž tu jde, vítězně.

Ale není tím dán podnět, aby se státy, jež uzavřely smlouvy o ochranu menšin, jednalo se jako se státy druhého řádu, aby tyto státy jako obžalovaní musily vlastně vésti stálé spory se svými menšinami — ne proto, že by vskutku smlouvy o ochranu menšin porušovaly, ale proto, že by si tyto menšiny takové porušení zkonstruovaly —, aby jen tím vyčerpávaly svoje síly, jichž by jinak mohly užiti mnohem užitečněji, aby byl poměr mezi státem a jeho menšinou stále znovu a znovu zneklidňován a otravován atd. atd.? A není tím také vlastně podkopáván vlastní účel Svazu národů, jakožto dobrovolného svazu států, chtějících žíti v míru a o tento mír také ze všech svých sil se přičiňovati? Lze se nadíti, jaký bude pak poměr mezi státem, jenž vystoupil proti druhému členu Svazu jakožto žalobce (podle usnesení pod č. 1). A jaký bude poměr menšiny ke státu, v němž žije a jež pohání k odpovědnosti, ať sama či prostřednictvím jiného členu Svazu? To jsou vše otázky, jež se opravdovými přátelům Svazu národů samy sebou vnučují. Dočítáme se, že debaty se na sjezdu účastnili »obzvláště němečtí, maďarští a bulharští« delegáti. Lze o delegátech těchto států tvrditi, že jsou opravdovými přáteli, a zastánci Svazu národů? Celá věc má tedy význam přesahující značně úkoly sjezdů odborných a jistě neujde pozornosti ani naší širší veřejnosti ani povolaných úředních činitelů.

Československá společnost pro právo trestní. Koncem měsíce dubna t. r. ustavila se v Paříži na podnět tamnější právnické fakulty Mezinárodní společnost pro právo trestní (L'Association internationale de Droit pénal). Jejím úkolem je ujmouti se práce, kterou konala dřívější Mezinárodní jednota kriminalistická, jež ve válce zanikla.

Není pochyby, že toto nové sdružení dosáhne brzy v boji proti zločinnosti toho významu, kterého požívala zaniklá Jednota, ano lze se nadíti, že význam tento ještě vzroste, neboť se v čelo její postavili nejváženější učenci francouzští, belgičtí a španělské v oboru práva trestního.

Je úkolem i národa československého, aby přiložil ruku k tomuto dílu. Proto zakládáme Československou společnost pro právo trestní, jež by vstoupila ve styk co nejužší se jmenovanou Association international de droit pénal a pro případ, že by byla uznána za její odbočku, tuto funkci převzala. Účelem jejím má býti studium všech otázek, dotýkajících se účinného boje proti zločinnosti, zejména i v oblasti mezinárodního práva trestního, i-toho, jak upravit soustavu trestů a vězeňství, se zvláštním